

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש הסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
צוקללה"ה נבג"מ ז"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתכה

ערב שבת קודש
פרשת במדבר
א' בסיון ה'תש"ע

יוצא לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

אביו של הרבי). לאחר זה מנגנים כפי שהיה הסדר בסוף ההתוועדות הגדולות (למעט שנים תשמ"ו ואילך): ניגון הכנה, ד' בבות, ניצו זשוריצ'י. ה'תהלכה' לבתי-הכנסת לשמח יהודים בשמחת יום טוב וכו', שייכת במיוחד לחג-השבועות.⁷⁵

יום חמישי

ז' בסיון - אסרו-חג⁷⁶

כנהוג בכל שלושת הרגלים (וקל-וחומר בזמן מתן-תורה), עורכים בכל אסרו-חג [או בימים הסמוכים לו] 'כינוס תורה' בכל מקום שאפשר. כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו היה משתתף בזה בשיחה מיוחדת שאמר בהתוועדות דחג-השבועות לכבוד הכינוס.⁷⁷

(75) לקוטי-שיחות כרך ח עמ' 252. וראה 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' שיב. התהלכה הראשונה היתה בשנת תשט"ו ('התקשרות' גיליון מה עמ' 9. גיליון פט עמ' 17 הע' 7, וש"ס). (76) על השמחה המיוחדת ביום זה, ראה שו"ע אדה"ו סי' תצד סי"ט. נתבאר בלקוטי-שיחות כרך כח עמ' 24, ובלה"ק בס' 'שולחן המלך' ח"ב עמ' קמא.

לבני חו"ל: יום-טוב שני. בהדלקת נרות מברכות: 'להדליק נר של יו"ט' ו'שהחיינו'. ערבית, קידוש וברהמ"ז של יו"ט. בשחרית מוציאים ב' ס"ת, י"ג מידות וכו' כדאמרו, בספר הראשון קוראים ה' קוראים בפ' ראה 'כל הבכור', ח"ק. בספר השני קוראים למפטיר כדאמרו. הפטרה בחבקוק (ספ"ב): 'וה' בהיכל קדשו...! הזכרת נשמות (ולא ביום א' דחגה"ש), אב הרחמים, מוסף כדאמרו, ונושאים כפיים גם היום. קידוש וברהמ"ז של יו"ט [ביום ב' אין מנהג לאכול מאכלי חלב - ע"פ לוח כולל חב"ד]. הנוהל והנהגה ביום הראשון מותר ביו"ט שני הרבי התוועד בסוף יום ב'. למחרת, יום ח' סיון - אסרו-חג. דבר בני חו"ל הנמצאים ביו"ט בארה"ק ולהיפך - ראה הנלקט בס' 'נתיבים בשדה השליחות' עמ' קג ואילך. (77) שיחת יום ב' דחה"ש תשל"ח סי"ט.

בשנת תשל"ט⁷⁸, הציע כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לערוך - ביום נפרד - 'כינוס תורה' גם לנשים, בקשר לעניינים הנוגעים לנשי ובנות ישראל, ובפרט טהרת-המשפחה, כשרות האכילה ושהייה ונרות שבת-קודש ויום-טוב. כן עורר אודות הרפסת קבצי חידושי-תורה שנאמרו בהזדמנויות אלו, ובכלל.

ימי התשלומין:

עניינם - אצירת גילויי החג, שלא יאברו בטירת הזמן.⁷⁹

ההוספה בתורה ובצדקה דימי התשלומין שייכת גם אם בחג-השבועות נעשו כל העניינים בשלימות, ונעשית באופן ד'מעלין בקודש' באופן מיוחד בימים אלו.⁸⁰

בהמשך למדובר⁸¹ אודות כינוסי ילדים בימים שלפני חג-השבועות, והבאתם בחג-השבועות עצמו לקריאת עשרת הדיברות, הציע הרבי נשיא דורנו הוראה, ועל-מנת לפרסמה:

לאסוף ולכנס ילדי-ישראל הן בנים והן בנות, גם בימי התשלומין לחג-השבועות, ומה טוב - עד י"ב בסיון ועד בכלל, לכנסם פעם אחת, ומה טוב - פעמיים: פעם אחת לכנסם בבתי-הספר שם לומדים הם תורה, בהוספה על סדר לימודם הרגיל, ועוד פעם לכנסם בבית-הכנסת, "מקום שמגדלין בו תפילה".

על-דרך זה יש לנהוג בבתי-הספר ובבתי-הכנסת שבארץ-הקודש. ובארץ-הקודש בנוסף לזה יכנסו אותם גם במקומות הקדושים, ובמיוחד בכותל המערבי שאין השכינה זזה ממנו, ובמערות-המכפלה (ובוודאי יקבלו רשיון לכך), וגם בקבר רחל אימנו⁸².

(78) שיחת יום ב' דחג-השבועות, הנחת הת' סנ"ג.

(79) מדברי אדה"ו - ספר-השיחות תרח"ץ עמ' 285.

(80) שיחת מוצ"ק במדבר תשל"ט, הנחת הת' סי"ט.

(81) בער"ח סיון תש"מ, לקוטי-שיחות כרך כ"ג עמ' 249.

(82) משיחת ש"פ נשא תש"מ, לקוטי-שיחות שם עמ' 259.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישע' ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

א' בסיון ה'תשע"ו – ח' בסיון ה'תשע"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	א' בסיון	פרק יו"ד. מה אהבתי וגו'. ספר אהבה והוא ספר שני. הלי קיש.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	הלי כלאים פרק ד.	מ"ע עג. י.
ש"ק	ב' בסיון	פרק ג-ד. הלי תפלה וברכת כהנים.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ה.	מ"ע י. ה.
א'	ג' בסיון	פרק ב-ד.	פרק ו.	מ"ע ה.
ב'	ד' בסיון	פרק ה-ז.	פרק ז.	מ"ע ה.
ג'	ה' בסיון	פרק ח-י.	פרק ח.	מ"ע ה.
ד'	ו' בסיון	פרק יא-יג.	פרק ט.	מ"ע ה.
ה'	ז' בסיון	פרק יד-טו. הלי תפילין ומזוזה וס"ת.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק י.	מ"ע כו. יב.
ו'	ח' בסיון	פרק ב-ד.	הלי מתנות עניים.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע יג.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחרת** 120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה	זמן ציצית ותפילין	זריחה	סוף זמן ק"ש	צוות והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
ו', א' בסיון	3.21	4.23	4.48	5.52	9.09	12.37	1.12	7.29.9	7.56
ש"ק, ב' בסיון	3.20	4.22	4.47	5.51	9.09	12.37	1.12	7.30.6	7.57
א', ג' בסיון	3.19	4.21	4.46	5.51	9.08	12.37	1.12	7.31.1	7.58
ב', ד' בסיון	3.18	4.20	4.46	5.50	9.08	12.37	1.12	7.32.0	7.59
ג', ה' בסיון	3.16	4.19	4.45	5.49	9.08	12.37	1.12	7.32.7	7.59
ד', ו' בסיון	3.15	4.18	4.44	5.49	9.07	12.37	1.12	7.33.3	8.00
ה', ז' בסיון	3.14	4.18	4.43	5.48	9.07	12.37	1.12	7.34.0	8.01
ו', ח' בסיון	3.13	4.17	4.43	5.48	9.07	12.37	1.12	7.34.7	8.02

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחבי"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטי" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
במדבר	6:53	8:09	7:08	8:12	7:01	8:13	7:09	8:11
חג השבועות	6:55	8:12	7:11	8:15	7:03	8:16	7:12	8:14
נשא	6:57	8:15	7:13	8:17	7:06	8:18	7:14	8:16

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מזל: מזון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

י"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרנוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

שעה אחת⁶⁷, ואוכלים סעודת יום-טוב, הכוללת כשר⁶⁸. כמורכב שותים היום רביעית יין לשמחת יום טוב⁶⁹.

סעודת יום-טוב: חובתה המיוחדת בחג-השבועות - כדי להראות שנוהג ומקובל לישראל יום שניתנה בו התורה⁷⁰. אך ודאי אין "לבסומי..."⁷¹.

"מנהג הוא אצל רבותינו נשיאנו לומר 'תורה' בחג-השבועות בעת סעודת יום-טוב וגם לספר סיפור ממורנו הבעש"ט⁷². ונכון לנהוג כך⁷³.

כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו היה נוהג להזכיר גם את משה רבינו ודוד המלך⁷⁴.

בהתוועדויות חג-השבועות [שהתקיימו ביום-טוב שני לפני השקיעה] נהג הרבי נשיא דורנו לעורר על-דבר חינוך, ועל-דבר שיעורי חת"ת.

יש מנגנים בסעודה זו ניגוני רבותינו נשיאנו ועל-פי הסדר השורה הרבי בהתוועדויות דראש-השנה, ועוד. לפני כל ניגון מכריזים שם בעל הניגון. ניגון ג' תנועות (להבעש"ט, ה"מ ואדה"ז), א"ל אתה (אדה"ז), ניגון מקהלת אדמו"ר האמצעי, ימין ה' (הצ"צ), לכתחילה אריבער (מהר"ש), ניגון הכנה (רש"ב), הבינוני (הרי"צ), הוא אלוקיניו / אתה בחרתנו (הרבי), ניגון הקפות (הרלו"צ -

כוהן קטן שהגיע לחינוך (ואפילו מגיל שש⁶⁶), נושא את כפיו בכרכה עם כוהנים גדולים כדי להתחנך במצוות⁶¹.

כשהכוהנים נושאים כפיהם במוסף של יום-טוב אומר הקהל "ריכונו של עולם..." - בשעה שהכוהנים מנגנים דווקא, אבל כשהכוהנים אומרים את התיבות, צריך לשמוע. כשמנגנים הכוהנים לפני התיבה "וישם", אומר הקהל "ריכונו של עולם... הצדיק".

כשמנגנים לפני תיבת "לך" - "ואם... אלישע". כשמנגנים לפני תיבת "שלום" - "וכשם... לטובה".

וכשהכוהנים אומרים תיבת "שלום", מסיימים "ותשמרני ותחנני ותרצני". אדיר במרום אומרים אחר עניית אמן, כשעדיין הטלית על פניו⁶².

הכוהנים נשארים על הדוכן עד אחר סיום קדיש התקבל. כך נהגו אצל הרבי במקום שיוודים הכוהנים לפניו, יש להימנע מלומר להם אז "ישר-כוה" ⁶³.

היום יום השנה להסתלקות מורנו רבי ישראל בעש"ט נבג"מ זיע"א (תק"כ), ומנוחתו כבוד במזיבון⁶⁴.

מאכלי חלב⁶⁵: נוהגים לאוכלם בשחרית אחר קידוש⁶⁶. אחר-כך מברכים ברכה אחרונה וממתינים

הלכה למעשה פ"ב סכ"ז-כח ושי"ג.

67 של"ה מסכת שבעות ד"ה הפטרה, ומציינים לש"ך יו"ד סי' פט ס"ק טז. שערי הלכה ומהג' חו"ד סי' יא, וראה 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' שח. זאת, גם בחלב וחמאה, אך כמובן, מלבד גבינה קשה שממתינים אחריה שש שעות (רובן ככולן של הגבינות הכשרות למהדרין בארה"ק כיום, אינן "קשות").

68 "וראה פמ"ג לשו"ע יו"ד סי' פט, שפתי-דעת ס"ק ז, דהפסק שעה - מחליף קינוח" (אג"ק כרך כ עמ' רפט, שערי הל' ומהג' יו"ד סי' יא).

69 ההמתנה (אפילו בשש שעות מבשר לחלב) היא מגמר האכילה של סוג אחד עד תחילת האכילה של הסוג השני, ולא מגמר הסעודה או ברכה אחרונה עד תחילת הסעודה (דגול מרבבה ר"ס פט, ודלא כערוה"ש שם סוס"ד).

70 מצווה - שו"ע אדה"ז סי' תקכ"ט ס"ז. וראה חוה"מ כהלכות פ"א ס"ז.

69 חובה - שו"ע אדה"ז שם. וצ"ל רביעית, 'תורה אור' לאדה"ז עמ' 198.

70 שו"ע אדה"ז סי' תצד סעיף חי. וראה רשימות-דברים (חיתריק) ח"א עמ' שלב.

71 רשימת כ"ק אדמו"ר, ספר-המנהגים עמ' 38 ושי"ג.

72 ספר-השיחות תש"ד עמ' 140.

73 שיחות קודש תשכ"ד עמ' 389.

74 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' שיא.

60 סיפר הרה"ח ר' אשר-לעמיל של הכהן, שהרבי שאלו מדוע לא הביא את בנו בן השש לנשיאת-כפיים (תשורה' לנישואי רש"ד, דרוק, כ"ט תשרי תשס"ב עמ' 151). וכן בנטעי גבריאל יו"ט ח"ב, הל' ג"כ פרק סב ס"ו.

61 שו"ע אדה"ז סי' קכח סמ"ט.

62 'רשימות', היום יום וס' המנהגים שם.

63 ראה משנה-ברורה סי' קכח ס"ק ס. ואפשר לברכר רק בהושת-יד ותורלא. הרבי היה מברך כל כוהן: "ישיר-כוה, כוהן". הכוהנים נוהגים להשיב: "ברוכים תהיו".

64 על הדיון והמסקנה בקשר ליום ההסתלקות, ראה בספר-השיחות תרצ"ט עמ' 333, ושי"ג, וב'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' שי. אודות ההסתלקות, ראה רבי ישראל בעש"ט הוצאת קה"ת, כפר-חב"ד תשמ"ו, ח"ב פרק כד. צילום המצבה, בימי חב"ד' ביום זה.

65 שו"ע אדה"ז סי' תצד ס"ז. בטעמי המנהג (שלא יכלו לשחוט ולהכשיר הכלים בשבת, לפי שדוד המלך נסתלק בעצרת והיו כל ישראל אוננים בו ביום ואסורים באכילת בשר; מפני שהתורה נמשלה לדבש וחלב) - ראה בארוכה בקובץ 'אהלי שם' כרך ו' עמ' רא ואילך, ושי"ג.

66 מנהג אדמו"ר מהורו"צ - 'רשימות' ח, עמ' 14. מנהג הרבי - 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' שי. לוח כולל-חב"ד.

עניין מתן תורה - ייחוד נברא ובורא

עיקר החידוש במתן תורה - היכולת לחבר מעלה ומטה על-ידי תורה ומצוות • חודש סיוון, 'השלישי', מחבר בין ניסן - גילוי מלמעלה, לאייר - עבודת הנבראים • מניין בני-ישראל גם הוא ייתכן על-ידי התורה המגלה בישראל את פשיטות העצמות, שבבחינה זו כולם שווים למניין • בבוא חודש סיוון בכל שנה ושנה יש נתינת כוח מיוחדת בעשיית הנברא כלי לאלוקות • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

לחודש השלישי - כדאיאת בגמרא⁶ "ברין רחמנא דיהב אוריין תליתאי לעם תליתאי על-ידי תליתאי ביום תליתאי בירחא תליתאי", שבו מודגשת השייכות של התורה ("אוריין תליתאי"), לחודש סיוון, חודש השלישי ("ירחא תליתאי") דווקא.

ב. במתן-תורה גופא ישנם כמה עניינים, אבל העניין העיקרי והנקודה התיכונית של מתן תורה, הוא - החיבור של מעלה עם מטה, כדאיאת במדרש⁷ שקודם מתן תורה היתה גזירה שמעלה ומטה אינם יכולים להתאחד, "עליונים לא ירדו לתחתונים ותחתונים לא יעלו לעליונים", ובמתן תורה נתבטלה הגזירה, ונעשה חיבור מעלה עם מטה.

וזהו השייכות של מתן תורה לחודש השלישי - כיון שעניינה של התורה הוא עניין השלישי: ישנו מעלה וישנו מטה, והתורה היא העניין השלישי שמחבר את המעלה עם המטה.⁸

א. בכל חודש ישנו עניין עיקרי והוא הנקודה התיכונית של חודש זה.

לדוגמא: חודש ניסן - עניינו העיקרי הוא יציאת מצרים שבחג הפסח, ולכן "באחד בניסן ראש השנה . . . לרגלים"¹, דכיון ש"רגל שבו (חג הפסח) ראש השנה לרגלים"², לכן נעשה כבר "אחד בניסן" ראש השנה לרגלים, כיון שחג הפסח הוא ענינו העיקרי של חודש ניסן.

וכמו כן בנוגע לחודש סיוון, שענינו העיקרי והנקודה התיכונית של חודש זה הוא - מתן תורה שבחג השבועות:

הקביעות של חג השבועות היא - "פעמים חמשה פעמים ששה פעמים שבעה"³, אבל לעולם חל חג השבועות בחודש סיוון דווקא, "בחודש השלישי"⁴, שזהו מצד שייכות מתן-תורה ל"חודש השלישי", כמבואר בארוכה בתורה אור⁵.

וגם כנגלה שבתורה מצינו את שייכות מתן-תורה

בספר הראשון קוראים בפרשת יתרו מ"בחודש השלישי" עד סוף הפרשה. את עשרת-הדיברות קוראים בטעם העליון⁴⁸. בשנת קריאת-עשרת הדיברות - עומד הקהל, ופניו אל ספר-התורה⁴⁹.

מניחים את הספר השני על הבימה מימין הספר הראשון⁵⁰, ואומרים חצי-קריש. הגבהה וגלילה. בספר השני קוראים למפטיר "וביום הביכורים", ומפטירים במרכבה דיחזקאל⁵¹. מעלים גדול וחכם למפטיר. ויש נוהגים שגם הקורא הפטרה זו בלחש עם המפטיר קורא אותה בעמידה, מפני כבוד⁵².

בארה"ק, לאחר ברכות הפטרה - הזכרת נשמות⁵³.

מי שהוריו בחיים, יוצא מבית-הכנסת בזמן הזכרת נשמות. אָבֵל (רח"ל) בשנה הראשונה למות אביו או אימו, נשאר בבית-הכנסת אך אינו מוכיר נשמות⁵⁴.

ברותינו נשיאנו דייקן לאחוז בעץ החיים של הספר-תורה בעת אמירת "וזכור"⁵⁵.

בהזכרת נשמות אומרים: "בן/בת פלונית"⁵⁶. אומרים 'אב הרחמים'. גם מי שאינו מוכיר נשמות, אומר 'אב הרחמים'⁵⁷.

אשרי, יהללו, חצי-קריש.

תפילת מוסף:

בפיסקה "ומנחתם ונסכיהם" אומרים (במקום "ושעיר לכפר") "ושני שעירים לכפר"⁵⁸.

נשיאת כפיים: הכול מכסים את פניהם בטלית, וגם את הילדים מכניסים תחת הטלית. גם ידי הכוהנים מכוסות בטלית⁵⁹.

48 לוח כולל-חב"ד, משו"ע אדה"ז סי' תצד סי"א.

49 ספר-המנהגים עמ' 44. וראה 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' דש.

50 רמ"א סי' קמו ס"ח.

51 לוח כולל-חב"ד, משו"ע אדה"ז שם ס"ה.

52 לוח כולל-חב"ד, משו"ע אדה"ז שם ס"ו.

53 בחו"ל מקיימים הזכרת נשמות ביום-טוב שני, כדלהלן הערה (78).

54 הוראת אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, 'אוצר מנהגי חב"ד' אלול-תשרי עמ' רכא, וש"נ.

55 לקו"ש כרך יד עמ' 233. 'המלך במסיבו' ח"א עמ' שט.

56 סידור 'תורה אור' עמ' 259, וכן נהג הרבי, 'המלך במסיבו' ח"ב עמ' קסו.

57 כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' רכ. והוראת הרבי שכן נכון לנהוג - 'המלך במסיבו' ח"ב עמ' נחינט.

58 שעיר עם שתי-הלחם ושעיר לחובת היום. שער-הכולל פ"מ סט"ו. קובץ 'יגדיל תורה' ברוקלין, גיליון יב.

59 היום-יום, טו בתשרי. לקוטי-דיבורים ח"א עמ' 58. 'ציצית

שחרית: בבית-המדרש של רבותינו נשיאנו התחילה התפילה בשעה הרגילה בכל שבת ויום-טוב⁴⁰.

הלל שלם⁴¹, קריש תתקבל. שיר-שליים ליום רביעי, הושיענו, קריש יתום.

מתקנת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו: כל בני-ישראל, גם הקטני-קטנים/ות (מבן חודש ומעלה, ואף לפני כן⁴²) יהיו בבית-הכנסת (לכל הפחות) בעת קריאת עשרת הדיברות⁴³.

מוציאים שני ספרי תורה. י"ג מידות - פעם אחת⁴⁴. "ריבוננו של עולם", בריך שמיא⁴⁵. שמע, אחד אלקינו, גדלו וכו' עד "ישועה ורחמים".

איין קוראים מגילת רות⁴⁶, ואיין אומרים 'אקדמות'⁴⁷.

בשם אדמו"ר הצמח-צדק: "מוטב לאכול כדי להתפלל מאשר להתפלל כדי לאכול".

40 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' ש.

41 ראה בט' 'מאמרי אדה"ז' ע"פ התורה והמועדים" ח"א עמ' שמא, שעיקר ההלל (התגלות הכתר הוא הרצון, עיי"ש), הוא בחג השבועות.

42 לקוטי-שיחות כרך כג עמ' 251, ועמ' 256. וכמוכן על המארגנים להשתדל למניעת הפרעות מהם (ראה שו"ע אדה"ז סי' צח סוס"א וסי' קכד סו"ס י מהשל"ה).

43 לקוטי-שיחות כרך כח עמ' 315.

הטעם כמובא בלקו"ש (כג, עמ' 254) מפסיקתא דר"כ, שקריאת עשרת-הדיברות היא בדוגמת יום מתן-תורה, ולכן יש לכנס את ילדי-ישראל לשמיעתה אז. והרי ברור שהכוונה דווקא לקריאתה בציבור תתקת חז"ל.

על-כן, בתי"חב"ד רבים מארגנים מניין מיוחד לקריאת התורה בשעה הנוחה לילדים, ובו שישא אנשים שלא שמעו עדיין את הקריאה (או שבשעת שמיעתם התנו שאם יזכו לשמוע באופן כשר אח"כ עם הילדים, הרי עכשיו הם מכוונים שלא לצאת כלל), ואח"כ אמירת הפסוקים, דברי התעוררות, ומחלקים פרסים וכו'. בדבר עריכת הגרלות, עדיף לארגן זאת באיסורי חג, וזו גם להעניק בפועל את כל הפרסים (גם כאלה שהם מוקצה) לזוכים.

44 מסתבר שגם המתפלל בביכ"נ לפני הנוסח שלהם אומרים זאת ג"פ, א"צ לומר זאת עמהם (ראה הילה-לדוד סי' סו ס"ק ז, וש"ת אגרות-משה אור"ח ח"ג סי' פט).

45 סידור אדה"ז.

46 פסקי הסידור אות קסו. ואכן מנהג זה אינו נהוג כלל אצל חסידי חב"ד, אף שהובא בשו"ע אדה"ז (סי' תצ ס"ז), תצד סי"ג) - 'המלך במסיבו' ח"א עמ' קעא"ב. רצו. וראה 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' שה.

47 זו ההוראה לרבים ולדורות - ספר-המנהגים שם, לקוטי-שיחות ח"ג עמ' 231.

6 שבת פה, א.

7 תנחומא וארא טו. שמו"ר פ"ב, ג.

8 ראה בארוכה תו"מ ח"ז ע' 11 ואילך. וש"נ.

ג. והעניין בזה - באותיות של עבודה:

נבראים - הם בהגבלה, וכל עניינם הוא בהגבלה, והיינו, שגם כאשר מגיעים עלידי עבודתם למעלה ביותר, הרי זה רק תכלית שלמות הבריאה, ולא מציאות הבורא. כלומר: גם כפי שמגיעים בעולם האצילות, ולמעלה יותר בעילוי אחר עילוי, עד לפני הצמצום - הרי זה רק דרגת הנבראים (שרש הנבראים), ולא מציאות הבורא.

אמנם, החידוש במתן-תורה הוא - שנברא יכול להגיע ("דערלאנגען") ב"בורא", ולא רק להגיע סתם, אלא לפעול יחד של נברא עם הבורא, היינו, שנברא ובורא נעשים דבר אחד, כיון שמתגלה מציאותו האמיתית של יש הנברא - יש האמיתי.⁹

וזהו מה שכתוב במדרש¹⁰ על הפסוק¹¹ "לריח שמניך טובים שמן תורק שמך", "כל המצוות שעשו לפניך האבות ריחות היו" - כי אחרי כל העליות שלהם הרי זה רק בחינת נברא, ואילו במתן תורה נעשה "שמן תורק שמך", שלוקחים את עצם המהות¹².

וזהו גם פירוש כ"ק מו"ח אדמו"ר באחת משיחותיו¹³ ש"גזירה" הוא מלשון "אפשניט", היינו, שקודם מתן תורה היה המטה גזור וחתוך מהמעלה, הנברא היה גזור וחתוך מהבורא, ואילו במתן תורה בטלה הגזירה, היינו, שעלידי תורה ומצוות מתגלה ביש הנברא יש האמיתי.

ד. והנה, כיון שעלידי תורה ומצוות נעשה הנברא דבר אחד עם הבורא, הרי מובן, שכשם שהבורא הוא בעל-הבית על סדר ההשתלשלות וכל העניינים שבו, כמו כן נעשה גם הנברא - עלידי תורה ומצוות - בעל-הבית על סדר ההשתלשלות וכל העניינים שבו.

אלא, שעניינם זה הוא ככל העניינים שעכשיו הם בהעלם, ויתגלו לעתיד לבוא - שזהו שאמרו רז"ל¹⁴ "עתידין צדיקים שנקראין על שמו של הקב"ה": שמו של הקב"ה היינו שם הוי', שלמעלה מהטבע.

ועניין זה אינו שייך לנבראים, ששייכותם היא רק לשם "אלקים", בגימטריא הטבע¹⁵, שכן, לאחרי כל העליות של הנבראים מגיעים הם רק עד שרש הנבראים.

אך עלידי קיום תורה ומצוות, שעלידי זה מתאחדים עם הבורא - אזי נעשים שייכים לשם הוי' שלמעלה מהטבע, וכאמור, שעלידי קיום תורה ומצוות נעשה יהודי בעל הבית על הטבע.

אמנם, עכשיו עניין זה הוא בהעלם, אך "עתידין צדיקים שנקראין על שמו של הקב"ה" - "נקראין" מלשון קריאה והמשכה מן ההעלם אל הגילוי¹⁶ - שלעתיד יראו בגלוי איך שיהודי הוא דבר אחד עם הבורא שלמעלה מהטבע.

והיינו, לפי שלעתיד לבוא "הקב"ה מוציא חמה מנתיקה"¹⁷, ויקיים היעוד¹⁸ "ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר גו", ואם כן, על דרך המבואר בתניא¹⁹ בעניין הראיה (השגחה) למעלה, שאי אפשר להפריד זאת מעצמות ומהות, הנה על דרך זה כאשר יקיים היעוד "וראו כל בשר", אזי תהיה ההתאחדות עם הדבר, ומה גם שכללות עניין הראיה הוא באופן שהראיה מאחדת את האדם הרואה עם הדבר הנראה.

ה. וזהו ענינו של חודש סיון, חודש השלישי:

חודש הראשון הוא חודש ניסן, שבו היתה יציאת מצרים (למעלה). ולאחרי בא חודש אייר, "חודש זיו"²⁰, "בירח שנולדו בו יונתני עולם"²¹, שהם האבות, אשר, כל עניני עבודתם (למעלה) ריחות היו, כנ"ל. ולאחרי כן בא חודש סיון, חודש השלישי, שבו נעשה עניין נעלה יותר - עניין שלישי, "אוריאן תליתאי" - הקשר והחיבור של נברא עם בורא, שהתגלותו תהיה לעתיד לבוא, כנ"ל.

וכיון שכל הגילויים תלויים במעשינו ועבודתינו במשך שית אלפי שנים דהוה עלמא, ובפרט בזמן

15 פרדס שי"ב פ"ב. ר"ח שער התשובה פ"ו (ר"ה והמרגיל - קא, ב). של"ה פט, א. קפט, א. ועוד. תניא שעהיה"א רפ"ו. ובכ"מ.

16 ראה לקו"ת ר"פ ויקרא. ובכ"מ.

17 נדרים ח, סע"ב, ו"ש.

18 ישעי' מ, ה.

19 שעהיה"א פ"ז (פג, ב).

20 מ"א ו, א.

21 ר"ה יא, א.

כדוגמת זמן התקיעות בראש-השנה ויום הקדוש צדום הכיפורים²⁵.

תיקון ליל שבועות:

נהגו כל ישראל להישאר ערים כליל שבועות. רובם נהגו, וכן מנהגנו, לומר 'תיקון' כנדרפס (אך אין אומרים את הקדישים שנדרפס בו)²⁶. מי שלא הספיק לסיימו בלילה, יסיימו ביום²⁷.

הכרות כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע²⁸: "יש תחת-ידי כתבייד אדמו"ר האמצעי, וכתוב שם שהוא מביטה למי שיהיה ניעור כליל שבועות כל הלילה, שיוזכה ל'כתר תורה'".

"היו לילות שלא קראו בליובאוויטש קריאת-שמע שעל-המיטה: שבעי-שלי-פסח, הושענא רבה, ליל שבועות, וליל ראשון של פסח.

"בכלל, בכל לילה נהג כ"ק [אדמו"ר מהורש"ב] לקרוא קריאת-שמע (פרשה ראשונה²⁹) בהגיע חצות לילה, אפילו אם נשאר ער לאחר מכן (אפילו כל הלילה), אלא שלא הבחינו בכך. בלילות שלא היה קורא קריאת-שמע שעל-המיטה - כנ"ל - היה מרבר לפעמים בעניין קריאת-שמע, ולפעמים בפירוש המילות דקריאת-שמע"³⁰.

תיקונים לנוסח 'תיקון ליל שבועות'³¹:

"(א) בכל הדפוסים שראיתי³², הסיום דספר יצירה הוא: "...נאמנת בפנים... אחד כפה ואחד בלב'.

"ואינו נכון. כי (נוסף לזה שחסר סיום בדבר טוב, הרי) נוסח זה אינו מובן כלל. וצריך להיות, כמו שהוא בכמה וכמה הוצאות דספר יצירה הנדרפס כספר

25 היום-יום, ד סיוון, מתוך מכתב לבני הישיבות, מא"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"א עמ' עו. והורה כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו: "מכתב זה, צריכים ללמודו, וגם לפרסמו בין אלה שאינם יודעים אודותיו" ('תורת-מנחם - התעודות' תש"ג, עמ' 92).

וראה ספר-השיחות תש"ב עמ' 119.

26 שו"ע אדה"ו סי' תצד ס"ג, ע"פ המ"א שם, ומקורו מזוהר פ' אמור (צח,א), הנאמר גם ב'תיקון' עצמו, ש"חסידים הראשונים לא היו יושנים בלילה זה, והיו עמלים בתורה". וראה 'התעודות' תש"ג ח"ג עמ' 133.

27 הוראת אדמו"ר מהורש"ב למהגלי הישיבה קודם חג

השבועות תש"ד, 'קובץ ליובאוויטש' גיליון 3 עמ' 35.

28 ספר-המנהגים עמ' 44, מ'תורת שלום' עמ' 3.

29 ספר-השיחות תרצ"ו עמ' 1, ו"ש".

30 ספר-השיחות תש"ב עמ' 100.

31 לקוטי-שיחות כרך ח עמ' 315, בשינויים קלים.

32 בהוצאת 'רדלהיים' (ודפוס-צילום שלה בהוצאת 'אשכול',

ירושלים תשל"ה עמ' 158) נתקנו שתי טעויות אלו בכפנים.

כפני-עצמו: "...נאמנת. ג' רעות ללשון: דיבור רע, והמלשין, והמדבר אחד כפה ואחד בלב. ג' טובות ללשון: שתקה, ושמיירת הלשון, ודיבור אמת'.

"(ב) ומעניין לעניין: ב'תיקון' שנדרפס בסלאוויטא (ועוד) בהעתקת מאמרו של רשב"י: 'אנן בחביבותא תליא מילתא, דכתיב...', הובאו רק שני פסוקים.

"וצריך להיות כבוהר: אנן בחביבותא תליא מילתא, דכתיב: 'ואהבת את ה' אלוקיך', וכתוב: 'מאהבת ה' אתכם', וכתוב 'אהבתי אתכם אמר ה'".

נוהג נפוץ בין אנ"ש שלא לומר את נוסחאות ה'יהי רצון' ושלא לכוון ה'כוונות' כנדרפס ב'תיקון'³³. כמובן אין אומרים כלל את ה'קדישים' הנדרפסים שם³⁴.

באשמורת הבוקר, מעט לפני עלות-השחר, נוהגים לטבול במקווה ארבע טבילות³⁵.

לאחר מכן, כשעלה השחר בוודאות, ייצא לצרכיו וייטול ידיו (שלוש פעמים על כל יד) ולמעשה - נוטלים אז לסירוגין כמו תמיד, עם כל ההקפדות כרין נטילת-ידיים לסעודה, ואז יברך את כל הברכות: "על נטילת ידיים"³⁶; "אשר יצר"³⁷; "אלוקי נשמה"³⁸; הברכות הקצרות, "המעביר שינה"³⁹ ו"ברכת התורה"³⁸. וכן לקרוא קריאת-שמע (של שחרית) כדי לצאת ידי חובתה בזמנה.

לאחר סיום הלילה טוב לישון מעט, כדי שיהיה אפשר להתפלל בכוונה³⁹.

33 ראה 'המלך במסיב' ח"א עמ' ריח. וע' בכיו"ב. אג"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"א עמ' יח. היום-יום י"א אדר"א. ועוד.

34 'אוצר' ס"ע רנב.

35 שער-הכוונות, מובא בכף-החיים סי' תצד ס"ק ז, וב'תיקון'. ולכאורה עדיף לטבול קודם עלות-השחר לדעת הגרא"ח נאה ז"ל, שהוא בשעה 3:15 כיום באזור המרכז.

36 'הוראה בחשאי' - 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"א ר"ס ד. ובהיכל מנחם ח"ב עמ' ריג נדפסה הוראה ב'יחידות' שכן מנהגנו בפועל.

37 בקצות-השולחן סי' ה ס"ב ובבדי-השולחן שם ס"ק ג כתב, שאם לא יצא לצרכיו לא יברכנה, כי ברכה זו אינה חלק מברכות-השחר שנתקנו תמיד, וכבר כ"כ הברכיי"וסף סי' ו ס"ק ג בשם האריז"ל, עיי"ש. אבל ראה ב'יחידות' שבהערה הקודמת.

38 סידור אדמו"ר (הוספות לשו"ע ח"א עמ' 347. במהדורה החדשה ס"ע תרח).

39 לקוטי-שיחות כרך יד עמ' 225. וראה היום-יום י' בשבט,

באופן של "פתיחה חדשה"¹⁰.

הרגילים בנתינת צדקה בכל יום - בערב חג השבועות זה ייתנו גם בעד חג השבועות. ועל-דרך זה בכל ערב שבת-יקודש וערב יום-טוב¹¹. יש להזכיר אודות נתינת צדקה לכל הזקוקים, ובהרגשה יתירה בנוגע לחג השבועות, הן מצד הנותן והן מצד המקבל¹².

חג השבועות היה נקרא בליובאוויטש 'חג המ'צות', כי בו היו באים רבנים (הרב מכוונה מ'מ'ץ' או מו'ץ'; מורה-צדק) חסידים לרבי¹³. ברכתו הנהוגה של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לחג השבועות: "לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות". מצווה להסתפר¹⁴ ולטבול לכבוד החג¹⁵.

קישוט בית-הכנסת: בבית-המדרש של הרבי וכן בקהילות רבות של חב"ד, לא נהגו כשטיחת עשבים והעמדת אילנות לכבוד החג¹⁶.

רצוי להשאיר אש דלוקה¹⁷ לצורך בישול והדלקת אש בחג. יש לזכור לכוון את שעון-השבת לתאורה כנדרש בליל שבועות.

הדלקת הנרות:

מדליקים (כמו בערב שבת) בזמן הנקוב בלוחות¹⁸. מי שלא הדליקה אז, תדליק בלילה לפני

הסעודה (מאז הדולקת לפני החג)¹⁹. המדליקה מברכת (למנהגנו - אחר ההדלקה, כמו בשבת²⁰): "להדליק נר של יום-טוב" ו'שהחינו'. יש אומרים שאיש המדליק, וכן אשה המקדשת לעצמה, לא יברכו 'שהחינו' בהדלקה אלא רק בקידוש²¹.

"כדאי ונכון שיתחילו (הבנות) להדליק פעם הראשונה תיכף בחג השבועות, שאז יברכו שהחינו גם על התחלת קיום מצוות הדלקת נר יום-טוב... והמהדרות להתחיל בשבת-יקודש הקודמת - יקנו להן שמלה חדשה"²².

הנוסח בברכת שהחינו (תמיד) הוא "לזמן הזה" (הל"מ"ד בחיריק²³).

יום רביעי

ו' בסיוון, חג השבועות

ממתנים להתפלל ערבית של חג עד לאחר צאת הכוכבים, כדי שיושלמו מ"ט ימי ספירת-העומר "תמימות תהינה", לפני שנכנס יום-טוב²⁴.

החלטות טובות: "חג-השבועות הוא זמן המוכשר לעשות הכול לטובת לימוד התורה והעבודה ביראת-שמים, וכן להתעסק בתשובה בהנוגע לתורה באין מפריע משטן המקטרג,

25, "לא רק מתחילת המעתי'לעת, כי אם עוד לפני הקידוש ואפילו תפילת ערבית, ובפרט שההדלקה היא עוד לפני שהבעל מתפלל מנחה בבית-הכנסת". ואם היה המנהג שונה בחג השבועות, ללא ספק היה הרבי מוכיר זאת. ודלא כמ"ש בלוח עץ חיים ובפסקי תשובות (תצדב), שמצד 'תמימות' מדליקים (ובפרט שמברכות 'שהחינו' על עיצומו של יום) בערב שבועות רק אחרי צאת הכוכבים. וראה בנטעי גביראל ה'ל' שבועות, בש"ת שבטוף הספר סו"ס ג.

19 הקדמת (בן) הדרשה לטור יו"ד ח"א. מטה-אפרים תרכ"ה סל"ג. פסק הגאון בעל ה'תורת-חסד', וכן מוכח בלקוטי-שיחות כדך כד עמ' 297 הערה 69 - 'קיצור דיני נשק' עמ' לו.

20 שו"ע אדה"ז ס"י רסג ס"ח, משום לא פלוג. ומש"כ אחרת בגיליון תתי"ט עמ' 12 - נפלה שם טעות.

21 ע"פ שחל בשבת פכ"ב ס"ו. בלוח כולל-חב"ד ע"ה נאמר שאיש המדליק לא יברך שהחינו (בהדה"ג), אך בספר-המנהגים עמ' 60 נאמר רק שמי שמברך בהדלקה, לא יברך גם בקידוש.

22 ישעיה הלכה ומנהג' או"ח ח"א עמ' רסא. וראה שם ובשולח-הגליון אודות ברכה בלא בנד חש.

23 כך מודפס בכל סידורי חב"ד. ראה בנושא זה ובדברי הרבי בו באריכות בגיליון תסב עמ' 19 הע' 43.

24 שו"ע אדה"ז ס"י תצד ס"ב.

הגלות²², ובפרט בדור האחרון של זמן הגלות, שהרי "הכל הולך אחר החיתום"²³, ו'איז המלאכה נקראת אלא על שם הגומרה"²⁴ - שלכן עכשיו הוא הזמן שצריכים לפעול החיבור של נברא ובורא - צריכים לדעת, שבבוא חודש סיון בכל שנה, נמשך כוח מלמעלה לפעול חיבור נברא ובורא, ועל-פי המבואר בתניא²⁵ שבכל שנה נמשך אור חדש כו', הרי בחודש סיון בכל שנה נמשכת נתינת כוח ממקום נעלה יותר לפעול שהנבראים יהיו "כלי" לאלקות.

ועל-ידי עבודה זו יקויים לעתיד לבוא היעוד "ונגלה כבוד הוי' וגו'", ותהיה דירה לו יתברך בתחתונים²⁶.

- שנאמרת על ששים ריבוא מישראל דווקא²⁶. וכיון שלמעלה לא שייך התחלקות במקום ושטח גשמי, הרי מובן, שהתחלקות בניישראל לששים ריבוא הוא עניין של התחלקות מדינות. ואם כן, איך אפשר לחשב ולמנות את כל בניישראל בשווה?

ועל כרחך צריך לומר, שלמרות התחלקות המדריגות, ישנה נקודה משותפת שהיא אצל כולם בשווה, ומצד נקודה זו - שחודרת בכל הפרטים - נמנים כולם בשווה, מעומק תחת עד עומק רום, כיון שנקודה זו היא אצל כולם בשווה. והעניין בה:

כשם שהבורא בעל-הבית על סדר ההשתלשלות וכל

העניינים שבו, כמו כן נעשה גם הנברא - על-ידי

תורה ומצוות - בעל-הבית על סדר ההשתלשלות

ידוע שעניין ההתהוות הוא מהעצמות, כמו שכתב רבינו הזקן באגרת הקודש²⁹ ש"מהותו ועצמותו של המאציל ברוך הוא שמציאותו הוא מעצמותו ואינו עלול מאיזה עילה שקדמה לו ח"ו . הוא לבדו בכוחו ויכולתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט ממש בלי שום עילה וסיבה אחרת קודמת ליש הזה", ולכן הרגש הנבראים הוא שמציאותם מעצמותם, כיון שהתהוותם היא מהעצמות שמציאותו מעצמותו.

וכיון שבכחית העצמות הכול הוא באופן של אחדות פשוטה - הנה פשיטות העצמות היא הנקודה המשותפת שהיא אצל כולם בשווה.

ולכן מונים את כל בניישראל בשווה, מהגדול שבגדולים עד לפשוט שבכפשוטים - כי, מצד פשיטות העצמות כולם בשווה, והרי פשיטות העצמות הוא עניין שישנו אצל כולם, גם אצל פשוט שבכפשוטים, כפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר³⁰ שהפשיטות של איש פשוט מגלה את פשיטות העצמות.

28 ברכות נח, א"ב.

29 ס"כ (קל, סע"א ואילך).

30 ראה סה"ש תשו"ע ע' 3. וש"נ.

1. עניין זה קשור גם עם פרשת השבוע - פרשת במדבר, שבה מדובר אודות מנין בניישראל, ועל שם זה נקרא ספר במדבר כולו בשם ספר פיקודיא²⁷.

עניין המניין הוא באופן שכולם נמנים בשווה, מהפחות שבפחותים עד הגדול שבגדולים, שהרי גם הפחות שבפחותים נמנה בתור מספר אחד שלם, לא פחות מאחד, וגם הגדול שבגדולים אינו נחשב יותר מאחד.

ולכאורה אינו מובן:

בניישראל חלוקים ל"ב שבטים, ע' נפש, עד לששים ריבוא. ומספר ששים ריבוא נוגע גם לגבי ההמשכה מלמעלה, כפי שמצינו גבי ברכת חכם הרזים - שזהו עניין של המשכה מלמעלה

22 ראה תניא רפ"ו.

23 ברכות רב, א.

24 ראה סוטה יג, רע"ב. תנחומא עקב ו. ב"ר פפ"ה, ג. דב"ד פ"ח, ד. פרש"י עקב, ח. א.

25 אגה"ק ס"ד.

26 ראה תנחומא בחוקתי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

27 ראה גם שיחת ש"פ במדבר, מבה"ח סיון תשי"ד בתחלתה (תרי"מ ח"א ע' 273). ח"ד ע' 215. וש"נ.

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת במדבר

ב' בסיוון, 'יום המיוחס'

"ביום השבת הבא עלינו לטובה, שבת-קודש פרשת במדבר, מברכים החודש וערב ראש-חודש סיוון, בעלות המנחה... יתאספו בכל מקום ומקום רבים מירושלם, אנשים ונשים וטף... להתוועדות רעים, עד לסעודה כפשוטה ("גדולה לגימה שמקרבת") - אנשים לחוד ונשים לחוד (כמובן גם פשוט), שבה ידברו דברי-תורה בכלל, ובמיוחד - בענייני אהבת-ישראל ואחדות-ישראל".²

צריכים לארגן 'כינוסים' של [אנשים, של נשים, ובפרט של] ילדי-ישראל, 'צבאות ה', בקשר לזמן מתן תורתנו: לפני מתן-תורה - בתורת הכנה למתן-תורה, ב"זמן מתן תורתנו" עצמו... וכן לאחר מתן-תורה - בימי התשלומין.

בכינוסים אלו ובכל מקום יש להודיע ולפרסם שכל ילדי-ישראל יגיעו לקריאת התורה דהג השבועות.⁴ במנחת שבת, וכן בימי שני וחמישי הבאים, קוראים בפרשת נשא, ומסיימים את קריאת השלישי: "זאת עבודת... בני מררי... אהרון הכהן" (ד, לג).⁵ אין אומרים 'צדקתך'.

* מסיבות טכניות נשמח הפעם חלק גדול מהלות, ובפרט מההערות. רוב העניינים והמקורות מופיעים בלוח מהשנים הקודמות.

1) שבו ביום נאמר לבני-ישראל "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" (שמות יט, ו). ביאורי מעלת היום בכתבי הרבי הובאו בס' 'שערי המועדים - שבועות' סימנים יב"ט, ואודות שם היום - ר"ס יד.

2) ש"פ בחוקתי תשמ"ו. 'התוועדויות' תשמ"ו ח"ג עמ' 366.
3) 'תורת-מנחם - התוועדויות' תשמ"ט ח"ג עמ' 221 (מוגה), ועיי"ש עמ' 229.

4) בחומר ההסברה שפירסמו בני. בשנת תשמ"מ בנושא זה, כתבו שיביאו כל ילד "מבן חודש ומעלה". ושאל הרבי מדוע לא הוסיפו "אם הבריות מרשה לו".

5) ספר-המנהגים עמ' 14.

ז. אמנם, עניין המניין קשור עם מתן-תורה:

קודם מתן תורה, כאשר המטה, נברא, היה נפרד ("אֶפְגַּעְשֵׁנִיטֵן") מהמעלה, בורא - לא היה שייך למנות את כולם בשווה, כיון שלא היה נרגש בנבראים הנקודה המשותפת שבהם שהוא עניין פשיטות העצמות, כיון שלא היתה להם שייכות לזה, שהרי לנברא לא היתה שייכות עם הבורא.

דווקא לאחר מתן תורה, כאשר נתגלה ביש הנברא היש האמיתי (כנ"ל), שגילוי זה הוא בישראל עלי-ידי תורה ומצוות - אזי יכולים למנות את כל בני-ישראל בשווה, כיון שכל אחד מישראל נעשה חד עם הבורא, פשיטות העצמות, שבזה שווים כל בני-ישראל, מעומק תחת עד עומק רום.

וזהו גם מה שבני-ישראל נקראים "עם תליתאי":

אצל בני-ישראל יש אמנם ששים ריבוא חילוקי מדרגות, מעומק תחת עד עומק רום, אבל, חילוקי מדרגות אלו הם רק פרטי המדרגות שבבני-ישראל.

ואילו העצמות של בני-ישראל היא - "עם תליתאי", העניין השלישי, דהיינו, פשיטות העצמות שישנו בכל אחד מישראל, שהיא המחברת עומק תחת עם עומק רום.

ח. על-פי זה יובן גם הטעם שלעולם קורין פרשת

במדבר קודם חג השבועות, כסימן הגאונים³¹:

ובהקדמה - שטעם קריאת פרשת במדבר קודם מתן תורה כדי להפסיק בין העניינים הבלתי-רצויים שבפרשת בחוקתי³², אינו אלא טעם צדדי, שהרי עניין זה אינו נוגע לפרשת במדבר דווקא³³.

אמנם הטעם הפנימי הוא - לפי שהכנה לעניין מתן תורה שהוא חיבור יש הנברא ויש האמיתי, היא אחרותם של ישראל, "ויחן שם ישראל"³⁴, "כאיש אחד בלב אחד"³⁵, היינו, לא פרטי המדרגות של בני-ישראל, אלא פשיטות העצמות שבבני-ישראל, שבוה שווים כולם, שזהו תוכן עניין המניין שבפרשת במדבר.

וזהו שקורין פרשת במדבר קודם מתן תורה, כיון שהיינו הך, והיינו, שעניין מתן תורה הוא עניין אחד עם העובדה שבני-ישראל נעשו דבר שבמניין, שהוא דבר חשוב, שחשיבות זו היא מצד פשיטות העצמות שבכל אחד מישראל, כנ"ל²⁷.

(חלק מהתוועדות ש"פ במדבר, מבה"ח סיוון, ה'תשי"ז.

תורת מנחם כרך כ עמ' 21-16)

31) ס"ר עמ"ס גאון סוף סדר פורים. הובא בהגהת מיימונית

לרמב"ם הל' תפלה פי"ג ה"ב. טוא"ח סת"ח.

32) תוס' מגילה לא, סע"ב. הובא לרמב"ם שם.

33) ראה גם לקו"ש ח"ח בתחלתו הערה 1.

34) יתרו יט, ב.

35) פרש"י עה"פ. וראה מכילתא שם.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

פרקי-אבות - פרק ו.
מוצאי שבת-קודש: אין אומרים 'זיהי נועם', וזאתה קדושה⁶.

אין מתענים עד אחרי חג השבועות, אלא חתן ביום חופתו⁷.

יום ראשון

ג' בסיוון

תחילת שלושת ימי ההגבלה. כשהסתפרו בימי הגבלה, קודם ערב חג השבועות, לא היתה רוח כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע נוחה מזה⁸.

יום שלישי

ה' בסיוון

ערב חג השבועות.

היו שנים שהרבי אמר שיחה על 'סיום' מסכת סוטה בלילה, אור לערב יום-טוב.

הכנות לחג:

ביום זה יש להתבונן בעניין הקדמת נעשה לנשמע, התבוננות המתאימה שמביאה לידי פועל, ואף שיום זה הוא ערב יום-טוב, הרי ידועה תורת כ"ק מו"ח אדמו"ר שבהג השבועות, ועל-דרך זה בערב (ומעין) חג השבועות, אין שליטה (כל-כך) להצד שכנגד, ולכן הוא זמן המוכשר לעשות הכול לטובת לימוד התורה והעבודה כו".

יש להוסיף ביום זה בכל ג' הקווין דתורה, עבודה, וגמילות-חסדים, ובפרט בצדקה - הוספה מיוחדת

6) שו"ע אדה"ז סי' רצה ס"ג. לוח כולל-חב"ד.

7) שו"ע אדה"ז סי' תצד ס"כ, מנ"א סי' תקענ ס"ק א. לוח כולל-חב"ד.

8) ספר-המנהגים שם, ושי"ג.

9) ספר-המאמרים - מלוקט' ח"ג עמ' קעח.

'שלום עליכם' למשיח צדקנו

ביטול כל השאלות שהן תוצאה מהגלותיות

...ויהי רצון, שההוספה וחידוש בלימוד התורה בכואנו מזמן מתן תורתנו - יוסיף עוד יותר במנוחה, מנוחת הנפש ומנוחת הגוף של לומדי התורה. . וכן גם במנוחה בכל העולם כולו [...]. כולל ופשוט - ביטול כל ההעלמות והסתרים דגלות, וכל השאלות ובפרט בהגאולה ומשיח צדקנו, שזה בא מצד הגלות עצמה, מצד זה שנולדנו בגלות וגדלנו בגלות, במילא הרי אנו "אנשי גלות" רחמנא-ליצלן, ונמצאים ב"מצב גלותי" - שכל זה יתבטל, ויתהפך [...]. וכל זה בא באופן דמיד - "מיד" ראשי תיבות משה, ישראל (הבעש"ט), דוד מלכא משיחא, ג' הרועים הקשורים עם חג השבועות... וכל אחד מאתנו אומר למשיח צדקנו "שלום עליכם", עליכם לשון רבים - כולל כל נשמות דכל בני-ישראל שברוך הגאולה, והוא משיב לכל אחד בנפרד "עליכם שלום". . ו"עליכם שלום" לכל בניישראל יחדיו, ועוד והוא העיקר - מיד.

(התוועדיות תנש"א כרך ג, עמ' 276-7)

גילוי נקודת היהדות והבאת משיח מי"ד

...על-פי המדובר לאחרונה הראשי תיבות ושנוגע במיוחד לחסידי חב"ד, ועל-ידם - לכלל-ישראל בכל הדרות) של "מיד" - "מיד הן נגאלין" - משה, ישראל (הבעל-שם-טוב), דוד (מלכא משיחא): כל השלשה (משה, ישראל הבעל-שם-טוב ודוד מלכא משיחא) קשורים עם "מיד הן נגאלין": משה הוא גואל ראשון הוא גואל אחרון, ישראל הבעל-שם-טוב - כמענה המשיחא אליו על שאלתו "אימתי אתי מר" - "כשיפוצו מעינותיך (דהבעל-שם-טוב) חוצה". ודוד מלכא משיחא - שעל-ידו באה הגאולה האמיתית והשלמה בפועל.

ובתיבת "מיד" קיימים כל השלשה יחד במלה אחת, ובתיבה שפירושה הוא "מיד" (תיכף), ברגע אחד - הרי זה מורה שכל השלושה הנם נקודה אחת: הנקודה של גאולה מיד. ונקודה זו נחלקת לשלושה פרטים, ודווקא בסדר של משה, ישראל הבעל-שם-טוב ודוד מלכא משיחא: הכוח לגאולה בא משה גואל ראשון הוא גואל אחרון, ומשה קיבל תורה מסיני ומסרה כו', שזה כולל כל התורה כולה, כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, כולל - גם גילוי פנימיות התורה באופן ההפצת המעינות חוצה על-ידי הבעל-שם-טוב, שעל-ידו "אתי מר" דוד מלכא משיחא. ובפרטיות יותר: משה ודוד (מלכא משיחא) הם הראשון והאחרון - גואל ראשון הוא גואל אחרון, וביניהם ישנו אות י' שהיא ראשי-תיבות ישראל (הבעל-שם-טוב), שקאי על נקודת היהדות ("פינטעלע איד"), כפי שהיא עומדת בגלוי עד שהיא מקבלת צורת אות (י'), ואדרבה: דווקא ה' הוא המחבר את שתי האותיות מ' וד' שיש להם התפשטות שלא בערך יותר מהתפשטות ה' - כי נקודת היהדות מתקשרת עם הקדוש ברוך הוא עצמו, ולכן עומד היהודי במצב של "נצב מלך". . ודווקא לו ניתן הכוח להביא את הגואל ראשון הוא גואל אחרון (משה ודוד מלכא משיחא).

והכוח על גילוי ה' (נקודת היהדות) - יחידה שבנפש (ניצוץ משיח שבכל אחד מישראל) עד עצם הנפש - ביהודי, ניתן במיוחד על-ידי ישראל הבעל-שם-טוב, על-ידי גילוי תורת החסידות - שזה קאי בכללות על כל תורת החסידות של כל רבותינו נשיאינו (שקשור עם משיח).

(התוועדיות תנש"א כרך ד עמ' 356)

לגבי חגיגת הסיום שנערכה אז, נרשמו הדברים הבאים ביומן 'רישומה של שנה' תשר"מ (עמ' 213):

יום א', י"א אייר

בהתאם להוראת המזכירות נסע היום חלק גדול מאנ"ש והתמימים לחגיגת סיום מחזור הראשון ("לגמרה של תורה") של לימוד דף היומי בירושלמי, שהתקיימה בבור-פארק. הרבי אף הואיל לשלוח מכתב מיוחד למשתתפים בחגיגה (בתאריך: "יום ד' פרשת ושבתם איש אל אחוזתו, בשבעה באייר, חנוכת שור (חומת) ירושלים, ומצויין בשולי הגליון למגילת תענית ריש פרק ב"), ובו גם "הדרן קצר - קישור הסיום לתחילת ש"ס ירושלמי - כשהנקודה העיקרית היא אהבת ואהדת ישראל". המכתב הוקרא במרכז החגיגה על-ידי הרב מרדכי שי' מענטליק.

כמו-כן כובד באמירת "הדרן" הרב ישראל יצחק שי' פיקארסקי, ראש ישיבת תומכי-תמימים המרכזית ב-770.

(באותו יומן, בעמ' 227, מופיעים דברי הרבי להרב אלימלך ניימאן בל"ג בעומר על קיום מעמד הסיום ברוב עם).

לקראת חגיגת סיום סדר מועד בחודש תמוז תשמ"ב כתב הרבי איגרת ברכה מיוחדת (נדפסה בלקוטי שיחות כרך כג עמ' 322-321; כפר חב"ד גליון 56 עמ' 13) ובמהלכה התבטא: "שההתחזקות בלימוד הירושלמי תמהר קיום היעוד אשר חזה ישעיהו כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים". . וגם יחל עוד באיגרת משנת תשד"מ לרגל סיום מחזור הראשון (לקוטי שיחות כרך כד עמ' 369-370): "לימוד הירושלמי שיביא גם למעשה (ולתנהגה) כהנהגת מארי דתלמוד ירושלמי - שמנעימין זה לזה... חיבה ורעות נוהגים זה בזה לקיים מה שנאמר האמת והשלום אהבו".

גדולה אודות לימוד הירושלמי. ניכר היה שהוא עושה הרבה בלימוד הירושלמי... הוא עובר מעניין לעניין בבקיות כה נפלאה, ומראי מקומות מש"ס הבבלי והירושלמי".

בי"ט כסלו תש"מ מסר הרב הרשברג לרבי את ספרו 'אוצר הירושלמי' שנדפס בשנת תשל"ח עם הקדשה מיוחדת (צילומה שם עמ' 227).

השתתפות בסיום

מחזור ראשון

לכבוד סיום הש"ס הירושלמי במסגרת לומדי דף היומי מחזור ראשון, שהתקיים ביום א' לסדר בחוקתי, י"א אייר תשד"מ - הופיע מטעם מכון תלמוד ירושלמי בברוקלין נ.י. מקבץ "אור ירושלמי" - קובץ חידושי תורה על תלמוד ירושלמי "בהשתתפות מרגן ורבנן רבותינו ובני הישיבות".

בתחילת הקובץ, במדור "משפתי ישנים", נדפסו (עמ' א"ה) דברי כ"ק אדמו"ר האמצעי מתוך ספר שערי אורה "ביאור על-פי חסידות בהפרש בין תלמוד בבלי לתלמוד ירושלמי". במדור "רבותינו שבגולה" נדפסה שיחת הרבי "בעניין הסיבה" (נמסר לנו מביתו של האדמו"ר שליט"א במיוחד להקובץ). השיחה עצמה נדפסה מכבר בלקוטי שיחות כרך יא, ובקובץ זה נדפסו שישה סעיפים מתוכה שעל-פי נגלה (שני סעיפים נוספים שעל-פי דא"ח נשמטו שם).

מפי השמועה, כשביקשו עורכי הקובץ לקבל שיחה של הרבי, הורה הרבי שימסרו להם שיחה שהוגהה מכבר, אך מפאת החביבות ידפיסוה (יקלידוה) במכונת כתיבה מחדש, כדבר חדש. (באותו מדור נדפסו גם הערות לירושלמי מסכת פאה מהגאון רבי משה פיינשטיין, ומאמר מהאדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל).

התלמוד הירושלמי

ברלין תרפ"ח: הרבי שרוי בצום ועוסק בלימוד הירושלמי • הרבי יזם הדפסת מהדורת ירושלמי ותמך בהדפסת הבבלי והירושלמי כאחד • עודד את לימודו וערך השוואות בינו לבבלי, ואף השתתף חגיגית באמצעות אנ"ש, מסירת שיחה ומכתב מיוחד - בסיום המחזור הראשון של לומדי דף היומי בירושלמי • ומה איחל הרבי ללמוד המנהגת בעלי הירושלמי * רשימה ראשונה

עטור בתפילין ולומד ירושלמי

בספר 'ימי מלך' (כרך א' עמ' 248-247) מובא: הרה"ח הרב עזריאל זעליג סלונים ז"ל, היה מספר: כשנודע לו בירושלים, עיר מגוריו, שכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע יצא מעמק הבכא ועבר לדור בריגא - החליט לנסוע לרבי נ"ע לחג השבועות (תרפ"ח). ברם, לא ניתנה לו אשרת כניסה ללטביה, מכיוון שלפי חוקיה של מדינה זו היה צורך לשם כך בדרישה מצד תושב לטביה. נסע אפוא לברלין, לנסות לקבל משם אשרת כניסה.

בהגיעו לברלין נודע לו על אכסנייתו של המיועד להיות חתן הרבי נ"ע (אותו זכר מביקוריו ביקטרינוסלב בשלהי שנת תר"פ), והוא מיהר אליו כדי לבקש את עזרתו בהשגת הדרישה האמורה. כשהגיע לביתה של המשפחה שבה הרבי התאכסן (כמדומה משפחת כהן), נאמר לו כי אורחם שרוי היום בצום (זה היה בשעות אחר הצהריים המאוחרות של יום רגיל בשלהי חודש אייר), בציינים כי זו תופעה רגילה אצלו.

הוא דפק על דלת חדרו ופגש את הרבי כשהוא עטור תפילין דרבינו תם ולומד תלמוד ירושלמי. הרבי הכירו מיד אך רמז לו לשבת, ולהמתין עד

שיסיים לימוד קטע מסויים. כשסיים את הקטע חלץ את תפיליו, קם ממקומו והושיט לו את ידו לברכת 'שלום עליכם' לבבית.

הרב סלונים סיפר לרבי את בעייתו, ומיד קם הרבי ויצא איתו לבית הדואר, משם הבריך לחצר כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע בריגא בבקשה לשלוח דרישה על שם הרב סלונים (וזה אכן נתקבלה תוך זמן קצר).

(הדברים חזרו ונדפסו לאחרונה בספר 'עבד מלך' עמ' 124-123, בתוספת התרשמות מעניינת).

היש ירושלמי כזה?

באיגרת של הרבי אל הרה"ג הרב שלמה יוסף זיין (מכ"א בתמוז תשט"ו - אגרות קודש כרך יא עמ' רסט) מעיר הרבי הערה על סיפור שהרב זיין מביא בספרו 'סיפורי חסידים תורה' (עמ' 86).

זה סיפור על יהודי שבא אל רבי זושא מאניפולי והתאונן כי אביו שנפטר לא-מכבר בא אליו שוב ושוב בחלום ומצווה עליו להמיר את רתו רח"ל. אמר לו רבי זושא שבוודאי יש בקברו של האב צלם של 'שתי וערב', ועל-כן יש לחפור בקבר ולסלק את הצלם. כך אכן עשו, והתברר שבעת

הקבורה נפלו לקבר מטבעות שעליהם היה חקוק הצלם. סיפרו את הסיפור לפני הגר"א והוא אמר שעניין זה כתוב בירושלמי. כשאמרו זאת לרבי זושא הגיב: "את הירושלמי באמת לא ראיתי, אלא שראיתי זאת במקום שממנו הירושלמי ראה זאת..."

הרבי מעיר כי ככל הנראה לא חפרו בקבר עצמו, כי קשה להצדיק זאת על-פי השולחן-ערוך, אלא סביב הקבר. ואז הרבי מוסיף:

דרך אגב - מובא בסיפור זה כי הדבר מפורש בירושלמי, ואתעניין לדעת אם ידוע לו גם מקומו. ותשואות-חן מראש.

מהערתו זו של הרבי משמע כי לדעתו אין דבר כזה בירושלמי.

האפשר לערוך 'סיום' מסכת בירושלמי?

בהנחה בלתי מוגהת משיחת שבת קודש פרשת מטות-מסעי תשכ"ה (שיחות קודש תשכ"ה כרך ב' עמ' 286) נרשם:

בעניין הירושלמי, כמו שיש חלקים מהירושלמי שהיו בשעתו ועתה אינם מצויים - כך יש אומרים שבשעתו היו לפני הראשונים מהדורות הירושלמי לא כמו שהוא לפנינו, והראיה לדבר כי אחרת יש קושיות רבות בפירוש התוספות מדוע אינו מביא ראיה מהירושלמי.

עם זה, כאשר נשאל הרבי על-ידי הגאון רבי פינחס מנחם אלתר זצ"ל, לימים האדמו"ר בעל פני מנחם מגור, אודות החוששים לערוך סיום על הירושלמי ומדייקים לעשות סיום על המסכתות של תלמוד בבלי בלבד, מכיוון שהמסכתות של התלמוד הירושלמי אינן בשלמותן לגמרי וכו', וסיום מסכת בירושלמי לא ייחשב כי אינו בשלמותו (כלשון הגמרא "שלים מסכתיה" - שבת קיח, סע"ב) - הגיב ואמר (בצל החכמה עמ' 261):

כמה וכמה אחרונים מקילים בנוגע לסיום, ועד אפילו על אבות דרבי נתן, וישנם שהקילו לעשות סיום אפילו על פרק אחד בלבד,

על-אחת-הכמה וכמה לערוך סיום על מסכת בתלמוד ירושלמי.

הערות לקונטרס חידושים

את הבא להלן כתב הרבי ל"הרב הגאון ותיק וחסידי איש ירא אלוקים נכבד ונעלה עוסק בצרכי ציבור מוה"ר אברהם ישראל משה שי" סלמן מירושלים ת"ו, בכ"ט תמוז תשט"ו (אגרות קודש כרך יא עמ' חצרי-רצט):

במענה על מכתבו, כותב אודות המסכתות התלמוד ירושלמי, הנה לעת-עתה קבלתי רק כרך אחד מסכת ברכות, ולא הכרכים דפאה דמאי ומעשר שני שמזכיר במכתבו.

ויהי רצון אשר חפץ ה' בידם יצליח להפיץ גם לימוד תלמוד ירושלמי, וכבר נודע מה שכתב כ"ק אדמו"ר האמצעי בנו של רבנו הזקן בעל התניא והשולחן ערוך, על-דבר תלמוד ירושלמי, נדפס בשערי אורה (הוצאת קה"ת) עמוד מד"ז. ועוד.

הרבי שיגר תרומה סמלית ("מוסגר-פה סקריפ הוצאת המשלוח"), ולעידוד ("לחביבותא דמילתא") רשם שלוש הערות בחפזון ("אני אמרתי על-כ"ל-פנים בחפזי איזה הערות") על קונטרס חדושי הראי"מ אשר בסוף הכרך.

ניכר ש'עושה' רבות בלימוד הירושלמי

בכ"ז תמוז תש"ל (אגרות קודש כרך כו עמ' תלד) כותב הרבי להרה"ג והרה"ח וכו' מוה"ר אברהם מרדכי שי' הרשברג:

בהזדמנות זו ובהמשך למה ששמעתי מכת"ר במוצאי חג השבועות אשר במשך הזמן הוציא לאור כעשרים חוברות מהקובץ "קול ירושלים", כיון שבספריה שלי נמצאות רק ב' או ג' חוברות הראשונות, תודתי נתונה מראש באם ירצה ויצוה לעושי רצונו לשלוח מהכפולים להספריה, וכנ"ל ת"ח מראש.

לימים סיפר בראיון ('שמן ששון מחבריך' כרך א' עמ' 229):

"הרבי היה גם מעורב ביסוד 'מכון התלמוד הירושלמי' שהקמתי. הוא עזר הרבה בענייני... תמיד התעניין... יש לו קרבה רגשית גדולה לענייני... הרבי שליט"א היה מדבר עמי תמיד בהתעוררות